

1305/1949

NOVI AKORDI

Glasbeno-književna priloga.

IX. letnik
Zvezek 6

Strokovno uredništvo: Dunaj XV/1 Mariabilfergürtel 29.
Izdajatelj in odgovorni urednik: L. Schwentner, Ljubljana.
Cena za leto K 10.—, za 1/2 leta K 5.—, posamezni zvezki po 2 K.

Ljubljana
1. novembra 1910

Vse prispevke je izključno nasloviti le na *strokovno* uredništvo (dr. Gojmir Krek). — Rokopisi se ne vračajo. — Na anonimne ali psevdonimne pošiljatve se ne oziramo. — Za nenaproseno vposlane prispevke uredništvo ne jamči. — Sklep uredništva za članke 1., za druge prispevke 8. dne prejšnjega meseca.

Pretisk člankov, poročil in ocen je dovoljen samo, če se izrecno navede vir: „Novi Akordi“.

Moji prvi glasbeni početki.

Črtica iz mojega življenja.

FRAN GERBIČ. *)

Že doma sem rad prepeval, dasiravno tedaj še ni bilo na deželi pevskega pouka v šoli. Zato je bilo zame petje v šoli kaj novega, ko sem prišel v Ljubljano. Moj prvi učitelj v tretjem razredu normalke je bil *Statin*, majhen mož z velikimi očali. Nekega dne, po šolski uri, je vzel gosli v roke ter nam godel napev pesmi, zraven je pa sam pel. Ko je to nekolikokrat ponavljal, je vprašal, kdo zna zdaj pesem zapeti. Priglasilo se jih je mnogo, toda nihče je ni umel prav zapeti. Nekoliko v strahu sem se priglasil naposled tudi jaz. Učitelj, ki je vedel, da sem prišel z dežele, me je iz početka nekako nezaupno pogledal iznad očal, potem pa sva začela; on je godel, jaz pa sem pel, seveda nemško: »Weisst du, wieviel Sterne stehen an dem blauen Himmelszelt« itd. Ko sem končal, me je zopet, pa bolj prijazno, pogledal izpod očal. Pristopil je k meni in me potrkal po ramenih, rekoč: »Ti si ha pa prou topru sapeu!« — Bil je to Nemeč, ki je slovenščino tako lomil, kakor so naša peresa po klopeh škripala, kadar smo pisali kako težko nalogo. Sicer pa je bil dober človek, in kakor sem se pozneje pre-

*) Velečislani avtor praznuje letos svojo sedemdesetletnico. Tudi „N. A.“ se radostnega srca pridružijo onim, ki mu hvaležno čestitajo o tej slovesni priložnosti in mu žele še mnogo let plodonosnega življenja. V prihodnjem letu bo deset let, odkar izhajajo „N. A.“ Gerbič jim je bil od začetka zvest in delaven sotrudnik. Le primerno bo torej, da se bomo ob svoji desetletnici še na poseben način spomnili moža, ki si je pridobil zlasti tudi za naš zbornik velikih zaslug. Pred vsem pa podelimo danes njemu samemu besedo in obavljamo to-le črtico in sicer, dasi se v prvem delu ne peča izključno z „glasbenimi“ začetki visokospoštovanega skladatelja, vendar skoraj v celoti, ker je za ljubeznjivo osebnost pisateljevo zelo značilna in ker podaje vrhuntega dosti posameznosti mestnega življenja preteklih časov, ki bodo zanimale že kot prispevek k spoznavanju lokalne zgodovine ljubljanske, ne glede na zvezo, v kateri so z osebo našega slavljenca.

Opomba uredništva.

pričal, tudi jako spreten organist, ki je kot tak vodil tedaj cerkveno petje v cerkvi sv. Jakoba. — Zavaljo njegove pohvale, da sem umel pesem tako dobro zapeti, sem koj zrastel za nekoliko pedi na ugledu v očeh svojih součencev, in smatrali so me za najboljšega pevca med seboj.

Od tedaj me je zanimalo petje čedalje bolj in bolj. Ob nedeljah in praznikih sem najraje zahajal k sveti maši v Frančiškansko cerkev*), ker sem se čutil tam nekako bolj doma. Če je bilo le mogoče, sem se vtihotapil na kor. Organist je bil tedaj *Hilscher*. Zanimala pa sta me posebno tenorist in basist, oba samostanska brata. Prvi je bil črevljar, drugi pa vrtnar. Prvi je nekako noslal tenor, drugi pa je z roko kazal, da poje bas; kadar je namreč prišel kak nizek ton, je to naznačil s tem, da je roko globoko doli povetil in s kazalcem odločno kazal proti tlom. Seveda tedaj ni bilo mnogo slišati, pač pa si je človek lahko mislil, da mora biti to nekak prav globok ton, ker je tako odločno kazal proti tlom. Na podoben način je izvajal tudi visoke tone. Posebno čudno se mi je pa zdelo pri vsem še to, da je ponavadi tenorist pred pevci stal in na vse štiri vetrove mahal z roko, kakor bi križ delal in zle duhe odganjal. Pozneje sem še le zvedel, da se imenuje tako mahanje taktiranje, in k čemu služi. Kot tretja oseba na tem koru me je pa še zanimal star gospod, ki je sedel ob strani in godel na tako velike gosli, kakoršnih poprej še nisem videl; rekli so mi, da je to »basetelj«. Imel je velikanski nos, glavo je pri igranju nekako postrani držal in tresla se mu je kakor trepetlika. Povedali so mi, da se piše *Schwerdt* in da je tudi skladatelj. To je bil namreč oni

*) Mimogredé bodi omenjeno, da je sedaj ravno v tej cerkvi pod vodstvom našega priznanega in občno priljubljenega skladatelja, župnika patra *Hugolina Sattnerja*, cerkveno petje in glasba sploh vzorna, kakor le redko kje drugod.

Schwerdt, ki je svoja zadnja leta živel večjidel v samostanih od miloščin ter za nje skladal različne latinske kompozicije, katere so bile prejšnji čas tudi med orglavci na deželi precej razširjene, toda muzikalne vrednosti niso imele.

Da posežem sedaj zopet nazaj v prvo šolsko leto. Šlo je h kraju in jaz sem znal na koncu leta še manj nemščine, kakor moj učitelj slovenščine. Pričele so tedaj takozvane »vorprifenge«. Nekega dne jo priziblje po malo ravnatelj v naš razred. Meni je od strahu utripalo srce. Da bi le mene ne poklical, sem mislil sam pri sebi. Ravnatelj vzame izpod pazduhe svojo veliko knjigo (katalog), jo položi na mizo, jo odpre in — oj strah, — prvi, katerega je poklical — sem bil jaz. Omamljen od strahu sem se plazil pred strogega sodnika v prvo klop. Začel me je po nemško izpraševati iz nemške »Sprachlehre«, ki je bila záme španska vas. Kaj sem vse tedaj blebetal, ne vem več. Gledal sem debelo in nekako začudeno, kakor štirinožci na paši, kadar se jim približa kak neznan človek. Ravnatelj me gleda nekoliko časa z nekakim ironičnim posmehom, ki mi je prešinil vse ude. Nato me pa vpraša dobesedno tako-le: »Kod si pa ti v šolo šeo?« Aha! sem si mislil v svoji naivnosti, morda pa res to kaj vpliva na znanje in neznanje, kod se hodi v šolo, ter sem mu odpovedal prav prostodušno: »Danes sem šel čez mesarski most, včasih pa grem tudi čez frančiškanski most«. — »Osel!« je bil na to njegov kratek in oster odgovor. — Premišljaj sem potem, zakaj sem osel in prišel do prepričanja, da zavoljo odgovora nisem zaslužil tega pridevka, ker sem mu popolnoma pravilno odgovoril. Če mi je pa morda zavoljo nemške »Sprachlehre« nadel tak naslov in mi morda zapisal »dritte« v katalog, bi on gotovo ne bil zaslužil v slovenski gramatiki kaj boljšega. V takem razmišljevanju sem se vsaj v mislih nekako pobotal ž njim za njegov pridevek.

Po dokončani normalki sem vstopil v realko. Tu sem koj avanziral do solopevca. Zavoljo mojega prijetnega glasu so me imenovali součenci »slovenska grlica«, ker je ravno tedaj izhajala „*Slovenska grlica*“, ki je prinašala različne slovenske napeve.

Kadar je bilo treba peti v šoli ali v cerkvi pri sveti maši kak solo, moral sem ga vedno jaz peti, dasiravno nisem umel takrat še nikakoršne glasbene teorije. Učitelj kaligrafije, *Centrich* po imenu, ki je tedaj imel po vseh razredih šolsko petje, nas je učil le po sluhu peti, kakor je bila tedaj v šolah sploh navada. V meni pa je gorela živa želja, da bi znal peti po notah. Nekdanje šolsko poslopje, ki je stalo na sedanjem tržnem prostoru, je imelo dva vhoda. Pri onem vhodu, ki je vodil iz strani od mestnega gradú, je stal nad prvimi vrati sobe na desno napis »Musikschule«. Ta me je bodel v oči, kolikorkrat sem šel mimo njega v šolo. Vleklo me je nekaj z neukrotljivo željo skozi ta vrata, pa nisem vedel, kako začeti, ker mi ni bilo znano, da se v to šolo lahko vsakdo priglasí. Nekega

dne je šel neki učenec skozi ta vrata, ž njim sem bil znan. Ustavil sem se, on pa mi namigne, rekoč: »Pojdi tudi ti z menoj!« Nisem vpisan, mu odgovorim. On pa mi reče, nič ne dé, saj tu ni tako strogo. In šel sem ž njim. Učitelj v tej šoli je bil tedaj *Kašpar Mašek*, rodóm Čeh. Slovenskega je pa menda znal še manj kakor učitelj Statin, saj pokazal ni nikdar, da kaj zna. Ko sem vstopil v sobo, menda ni zapazil, da je z mano narastlo število učencev, kar ni čuda, saj nas je bilo kakih — pet. Vsedel se je h klavirju in pričel pouk; on je spremljal, mi smo peli. Pa kaj smo peli? — Dan za dnevom, celo leto smo gonili nemške pesmice »Backe, backe Kügelchen, zwei in einem Tigelchen«, pa »Ein Schäfchen fraß im bunten Tal, da kam der Wolf heran« in še par drugih nemških pesmic, o slovenskih ni bilo govora. Tako smo v preteku leta spekli teh »Kügelchen in einem Tigelchen« gotovo več kakor kak pek svojih žemelj, in če bi bili signalili vse one »Schäfchen«, ki so se pasle »im bunten Tal«, na travnike pod grad »Tivoli«, bi ne bilo dovolj mesta in trave za nje. Včasih, ko se nam je zdel tak program vendar-le preenostaven, smo ga spopolnili kar na svojo pest in začeli smo peti slovenske pesmi vmes, katere so nam tedaj posebno ugajale, tako n. pr. »O Marija, bod' češena«, »Ko dan se zaznava«, »Popotnik pride in čez goro« itd. Iz početka je vselej klical Mašek vmes: »Was, was?!« Toda mi se nismo dali s tem motiti in peli smo svoje naprej, tako dolgo, da je Mašek pri vsem tem zadremal v sladko spanje. Kadar smo mislili, da je ura pri kraju, smo se tiho iz sobe zmuzali, da bi tako ne zdramili svojega učitelja. Da pri takošnih okoliščinah ni bilo misliti na pravi napredek v tej šoli, bo vsakdo lahko razumel, kdor pomisli, kako se je s tem teoretični pouk skoraj popolnoma zanemarjal.

Med součenci, kateri so tedaj obiskovali to »Musikschule«, mi je bil kolega pokojni *Vojteh Valenta*. Poznejša leta je bil več časa pevovodja zbora v »Narodni čitalnici« v Ljubljani, posebno priljubljen zavoljo njegovega lepega baritonovega glasú in njegovega ljubeznjivega značaja.

Če se je kdo izmed mojih tedanjih součencev učil še posebej klavir, se ne vem dobro spominjati. Da se ga jaz nisem učil, to pa dobro vem. Zato se nisem mogel dovolj načuditi, ko sem dobil konec šolskega leta te-le znamke v svoje spričevalo: »Gesang gut, Klavier mittel«.

Za starim *Maškom*, ki je bil umirovljen, je sledil njegov sin *Kamilo*. To je bila sreča! Ves pouk pričel je bolj temeljito in konec leta sem bil med odličnjaki, v spričevalu pa je stalo »Gesang ausgezeichnet«. Na to sem se pričel učiti tudi klavir. Ker pa nisem imel klavirja doma na razpolago, sem se hodi vadiť k pripravniku *Japelju*, kamor se je hodi vadiť tedaj tudi naš *Davorin Jenko*. Da bi se mogel bolj in več vaditi, so mi kupili oče klavir, star instrument, menda še iz predpotopne dobe. To je bilo tedaj brenkanja doma, da so strune pokale bolj ko Paganiniju na

njegovih goslih, in kmalu je bil klavir skoraj ves mutast. Za kakega gluha bi bil še sedaj dober, sem si mislil, toda jaz slišim dobro. Kaj je torej storiti? Pomagal sem si kmalu. V tedanji Bučarjevi trgovini pred frančiškanskim mostom sem si nakupil nekoliko zvitkov tankih, dratenih »špulc« in sem jih nategnil v svojem instrumentu. To so bili toni, kakor da bi na citre igral. Popokale so pa te »špulce« še hitreje kakor prvotne strune in kmalu je bilo slišati na klavirju samo »klap, klap« od tipk klaviature. Pozneje je šel ta tako izmučeni instrument v dobro zasluženi pokoj pod streho, kjer menda še dandanes uživa nemoteno svoje umirovljenje.

Po dokončanju razredov realke sem vstopil v preparandijo; takrat sem ravno mutiral. Kamilo Mašek mi je rekel pri neki pevski vaji, da imam zaklad v svojem grlu in da moram sedaj pri mutaciji posebno paziti. Zato mi ni dovolil mnogo peti, da bi s tem ne izmučil grla. Mutacija je bila kmalu pri kraju, iz nje pa se je razvil lep tenorov glas. Začel sem zopet mnogo peti in glas se je razvijal čedalje bolj. Zato mi je rekel Mašek nekega dne, da naj vstopim v pevski zbor filharmoničnega društva, kar mi je jako ugajalo. Tedaj so bili člani tega zbora tudi pokojni *Lovro Toman* s svojim krepkim tenorskim baritonom in brata doktorja *Žiga* in *I. Bučar*, ki sta imela jako lep tenorski glas. V filharmoničnem društvu se je tedaj pelo tudi slovensko. Tako n. pr. se je pel »Venec slovenskih pesmi« od *Nedveda*, kateri je bil ravno takrat prišel v Ljubljano, v prvič v koncertu filharmoničnega društva. Ko sem v prvič pel v koncertu tega društva, je prišel k Mašku neki gospod in ga vprašal: »Kdo pa je oni mladi pevec, z obupanimi lasmi (»mit dem verzweifelten Haar«)? Ta ima jako lep glas.« Mašek mi je to drugi dan povedal in me s tem spodbujal, da skrbno negujem in varujem svoj glas. Pri takih okoliščinah sem se izuril, da sem precej dobro pogajal z lista »prima vista« peti. O svojem prvem javnem »prima vista«-petju bom pripovedoval bralcem »N. A.« prihodnjič.

Muzikalne in književne novosti.

Marko Bajuk. Odmevi naših gajev. II. zvezek: Slovenske narodne pesmi. Priredil —. Založila »Katoliška Bukvarna«. V Ljubljani 1910. Cena vezani knjižici: 1 K 40 v.

Ant. Foerster. Cantica sacra. Cerkevna pesmarica. I. del. Za moški ali ženski zbor (čveteroglasno) priredil —. Drugi popravljeni natis. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani 1910. Cena 2 K 40 v.

Fran Korun. Vijolinska šola ali pouk v igranju na goslih. Sestavil —. I. zvezek. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Brez letnice. Cena 2 K 40 v.

Missa in honorem S. Josephi ad IV voces inaequales composita et illustrissimo Domino Josepho Billek, consiliario aulico, dedicata ab autore *Joanne Pogačnik*. Op. XI. Sumptibus Librariae Catholicae, Labaci 1910. (Cena partituri 1 K 60 v, glasovi po 40 v).

Anton Foerster. 12 Marijinih pesmi (Druga zbirka Marijinih pesmi, op. 19.) za 4 neenake glasove ali za 1 glas z

orglami zložil —. Založila Katoliška Bukvarna. V Ljubljani 1910. (Cena partituri 1 K 80 v, glasovom po 40 v.)

Ocene navedenih del, kakor tudi Vilharjevih Balad in Matičinih zborov prinesemo po možnosti v prvih številkah prihodnjega letnika.

Gledišče.

Slovensko deželno gledišče v Ljubljani. Ravnateljstvo obeta za sezono 1910/11 sledeči *operni* repertoar: *Novosti*: Giordano »Majnik« (»Mese Mariano«), Poldini »Vagabund in princesa«, Delibes »Lakmé«; *reprize*: Smetana »Dalibor«, Wagner »Tannhäuser«, Thomas »Mignon«, Puccini »Bohème«, Bizet »Carmen«, Weber »Čarostrelec«.

Operetni repertoar izkazuje kot *novosti*: Albini »Baron Trenck«, Lehar »Knežna«, Lehar »Grof Luksemburški«, Lehar »Vesela vdova«, Moor »Gospod profesor v peklu«, Kálmán »Jesenski manever«; kot *repriza* se bo dal Straussov »Ciganski baron«.

Ali se ne motim morda? Ali nisem zašel v foyer gledišča ob Dunajčici in tam bral bodoče vžitke dunajske predmestne publike? Lehar tu, Lehar tam! V Wagnerjevih spisih sem nekje čital izrek cesarja Jožefa, da gledišče nima druge naloge kakor da vpliva na oblaženje okusa in nravi. In v šoli smo se navduševali za idealno zahtevo, da bodi gledišče »moralen zavod«. Če se ne motim, se je sam Schiller osmešil s to otročjo trditvijo. Kaj cesar Jožef, kaj Schiller, kaj Wagner! Mi imamo sami svojo slovensko dramaturgijo. Lehar je naša parola. V začetku vse naše ravnateljske modrosti je bil Lehar. In če je zašel tudi *Nesrečko Albini* v naš repertoar, ima se le temu zahvaliti, da teče v njegovi opereti ravno tako malo slovanske krvi kakor v žilah Leharjeve muzike, ki je le slovansko pobarvana, s slovanskimi peresi okinčana, o kateri se pa seveda naši ljudje domišljujejo — ali se jim vsaj to zabičuje¹⁾ — da je delo *slovanskega* umetnika. Slovanskega? Da, v kolikor gre za vire, iz katerih je komponist črpal na precej neženiran način. Zanj navdušeni Slovani ne vedo ali prezirajo, da vživajo v sladkor zavito grenko pilulo: tendenca besedila, ki ga drapira glasba prav infernalsko, se docela jasno norčuje iz Slovanov.

Toda pustimo Leharja in njegove tovariše ali posnemalce! Nam zadostuje na tem mestu ustanovitev dejstva, *da Lehar in njegova žalostna kohorta dominirata* — in sta že lani dominirala — *na repertoarju jedine slovanske opere*, onega zavoda, *ki bi moral biti dostopen samo najplemenitejšim proizvodom svetovne in najboljšim pojavom domače literature*.

Oglejmo si raje bližje, kar se nam še drugega obeta; in sicer bolj iz vidika občinstva kakor umetnosti.

Kot novosti vzbujata našo radovednost Laha Giordana opera »Majnik« — kdo jo pozna? — in nekega Madjara (?) Poldinija — že ta »neki« je sumljiv — torej nekega Poldinija opera »Vagabund in princesa« — kdo jo pozna? Prav nič nas ni sram, da nismo do sedaj nič vedli o eksistenci Poldinija in njegovih delih in da nam o Giordaniju skoraj nič drugega ni bilo znano, kakor ime, dasi oba nista morda prikazni od včeraj. Iskali smo si pouka pri Riemannu in tam poizvedeli, da je Umberto Giordano (* 1867) »nadarjen operni skladatelj«, ki je skladal več oper (»Mala vita«, »Regina Diaz«, »Andrea Chenier«, »Fedora«, »Siberia« in »Marcella«. Opere »Mese Mariano« naj-novejši Riemann niti ne pozna!), Edvard Poldini (* 1869) pa skladatelj madjarske *enodejanske* opere »Vagabund in princesa« (predstavljene *I. 1903.* v Budimpešti) in nekaterih pravljicnih iger za mladino. Več o teh skladateljih in njunih delih tudi Riemann ne ve povedati. Dasi pa naju obeh ignoranca ni še nikak dokaz za inferjornost dotičnih avtorjev oziroma del, priča vse to vendarle toliko, da o kakem delu *svetovnega* po-

¹⁾ Ravno to umetniško demoraliziranje od zgoraj je posebno grajevredno, ker pogubno!

mena pač ne more biti govora. Kaj je povod, da ste si ravno ti operi pridobili posebno milost ravnateljstva, ne vemo. Poslednji vzrok pa je gotovo nezadostna orientiranost in pomanjkanje pregleda po sodobni operni literaturi, zlorabljen bržkone po poklicanih in nepoklicanih svetovalcih. Ostane torej kot pravo danajsko darilo edinole Delibova »Lakmé«, ki je bila prvič predstavljena l. 1883., torej tudi že precej postarana gospodična!

Prijatelji *znamenitih novitet* bodo torej imeli dosti vzroka, da se pritožujejo radi »prikrajšanja nad polovico«, zlasti če se preudarja numerična pretežnost šest operetnih novitet proti le-tem *trem* opernim »novostim«.

Toda to bi še vedno ne bilo merodajno. Dasi je precej žalostno, da proglašajo ravnateljstvo urbi et orbi, da v zadnjih letih skoraj ni bilo nobenih opernih novitet²⁾ — kar smatramo le bolj za opravičevalni izgovor kakor za resno trditev — bi bilo občinstvo nazadnje tudi zadovoljno, če se mu nudi vsaj iz starejše literature pazljivo in vestno sestavljena izbira najboljših del: pazljiva z ozirom na umetniško vrednost, pazljiva oziraje se na okus še ne pokvarjenega dela publike in — na spomin naše publike.

V zadnjem oziru bi se bilo izogibati takim delom, ki so bila še pred razmeroma kratkim časom dostikrat predstavljena. Tej zahtevi ustrezata k večjemu »Tannhäuser« in »Čarostelec«, jedini nemški operi, ki ji je postavilo ravnateljstvo na igraški načrt. Zdi se nam, kakor bi vladalo na opernem polju — čisto v nasprotju z opereto, kjer poplava nemška produkcija naš repertoar docela — nekako germanofobstvo, ki bi ga morali z umetniškega stališča in z ozirom na bogatost nemške operne literature obsojati. Da se *rusko* literaturo takisto popolnoma prezira, smo že pred kratkim obžalovali. Preostaja le konstatirati, da je tudi *češka* opera — razun dveh vedno vračajočih se Smetanovih del — prava pastorka našega opernega programa.

A tudi ne glede na to, da nam je pričakovati večjidel reprize takih oper, ki je pozna vsak obiskovalec slovenskega gledišča natančno (»Dalibor«, »Bohème«, »Carmen«) in ki tudi na našem odru ne morejo učinkovati kot obogatitve poslušalčevega vidika, nas mora obljubljeni repertoar tudi v drugih ozirih naravnost deprimirati zlasti uvažujé, da se pri nas navadno tako več obeta kakor izpolnuje.

Častilci *modernejše opere* se morajo zadovoljiti s »Tannhäuserjem«. Žalostno, če se pomisli, da se bo toliko in toliko več truda in denarja posvetilo raznim manj vrednim operetam. Vprašamo, zakaj se sploh angažira operni ensemble, če se mora — vsak praktik ve, kako prisiljen in nerad — pečati v prvi vrsti z opereto. Le dvoje je mogoče: ali ta ensemble ni kos svoji nalogi, potem se »Tannhäuser« in slične opere sploh ne morejo uprizarjati; ali pa zadostuje srednjim zahtevam operne skupine, tedaj je plačilo teh razmeroma veliko dražjih moči izgubljen kapital, ki je neplodonosno, torej negospodarsko naložen na dosti cenejšo opereto. Tako ali tako vidimo tu le pregrešek ravnateljstva.

Kaj pa prijatelji *starejše operne šole*? Nič ni čuda, če so ti še posebno nevoljni. Od stalnih, jim ljubih gostov manjka Verdi — menda prvič —, česar stari abonente ravnateljstvu ne bodo lahko prizanesli. Hoffmann ne bo pripovedoval svojih galantnih avantur, Alfio ne zabodel Turidduja, Leoncavallo ne podkuril živcem naših nedoraslih in doraslih petošolcev in petošolk.

Pa kaj to, ko je *stara operna literatura* vsa polna novitet! Zakaj nikdar nič od Bellinija, Auberja, nič od Rossinija, Donizettija? Ali Mozart res sploh ne eksistuje za slovensko gledišče? Zakaj je Meyerbeer, čegar blagajniško opero »Hugenotti« so ravno sedaj vnovič uvrstili v repertoar dunajske dvorne opere,

²⁾ Žal nam je prostora; sicer bi lahko razširili dotično znanje intendance in navedli več ducatov znamenitih novitet. O najvažnejših pojavih tekočega leta so »N. A.« tako že med letom kratko poročali. Slednjič pa ne smatramo starosti kakega dela niti za tako važno, ker nam je še vse polno starih del na razpolago, ki jih Ljubljana še ni slišala in ki so torej za njo takorekoč tudi novosti.

še vedno izključen? Zakaj so izključene druge Smetanove opere, na pr. »Hubička«, »Tajemství«? V vsakem — tudi v blagajniškem, za ravnateljstvo, kakor se vidi, najbolj merodajnem — oziru bi bili hvaležni Gounodov »Faust«, Adamov »Postillon de Lonjumeau«, Kreutzerjevo »Prenočišče v Granadi« in predvsem Lortzingove ljudske opere, zlasti »Car in tesar«, ki je doživel uprav sedaj na dunajski dvorni operi sijajno rehabilitacijo. Tudi Flotova »Stradelle« nočemo podcenjevati za naš oder. In kakih muzikalnih vžitkov bi bilo šele vzeti iz Nicolajevih »Veselih žensk Vindsorskih«! Mnogo bi si obetali tudi od Brüllovega »Zlatega križa«, ki bi našemu občinstvu — tudi stojiščem in galeriji — gotovo zelo ugajal. O Wagnerju sploh ne govorimo, ker smo hvaležni za »Tannhäuserja« in ker so njegove muzikalne drame deloma radi snovi deloma radi težkoč pri nas res večinoma neizvedljive. Vendar bi se smela po dolgem odmoru brez pomislekov zopet oglasiti vsaj »Lohengrin« in »Večni mornar«, morda tudi »Rienzi«, za kojega se pa nočemo angažirati.

Tu, p. n. ravnateljstvo, imate najlepših in — najcenejših novitet na izbero! Pa lajnate vedno in večno svojo »Carmen«!

Res je sicer, da ne poznamo kakovosti opernih moči in njih porabljenosti, tudi ne vemo, katere posebne kvalifikacije odlikujejo posamezne člane oziraje se na gotove vloge. A če se res le angažirajo operetni ali vsaj nezadostujoči pevci, potem je pač to vzrok, da se *nobena* opera ne more primerno vpriporiti. Krivo bi bilo tedaj zopet ravnateljstvo, ki se pri angažiranju ni dovolj oziralo na naše potrebe ali pa — fiskalni stan. Ako se pa kolikortoliko dostojne opere iz gmotnih ozirov res ne more več vzdržavati pri nas — o čemer dvomimo — potem tudi proč s kulturno-tujo opereto, ki kvari okus publike in kompromitira vrhutega ime našega edinega Talijinega hrama. Potem se naj le kapital plodonosno nalaga na dramske predstave in — za dramske pisatelje in operne skladatelje.

Slednjič pa, ustavimo se še pri *opereti*. Mi nismo morda zaničevalci lahkokrile muze. *Za premembo* se naj da tudi ena ali druga dobra opereta, kar je — kakor priča preteklost naše opere, pa tudi repertoar velikih opernih gledišč kakor dvorne opere na Dunaju — mogoče tudi z opernimi močmi, brez operetnega ensembla, torej brez posebnih stroškov. Tudi opereta more biti umetniški proizvod, žal, da je dandanes ponajveč le izdelek umetne obrti, spadajoč v varieté in kabaret. Če se pa že opereto protežira, zakaj nobene klasične operete? Zakaj nič Offenbachovega, nič Suppejevega, nič Millöckerjevega; v prvi vrsti pa zakaj nič od Straussa, tega »klasika tričetrtinskega takta«? (Večni »Ciganski baron« pač ne šteje). Zakaj le plitvi industrijski pridelki rutiniranih eklektikov, zakaj noben umotvor? Zakaj le groba hrana in nič finejšega (na pr. Heubergerjev »Ples v operi« i. dr.)?

Ne verjamem, da sega cinizem odgovornih oseb tako daleč, da bi se upale sklicevati se na Lisztov bonmot »Mundus vult schundus«, ki vrhutega ne pove resnice, ker ima ljudstvo v umetnostnih rečeh le zelo malo svoje volje, ogromna večina se daje voditi in prejema slednjič z istim navdušenjem »Lohengrina«, kakor — »Grofa Luksemburškega«.

Sapienti sat! Kot glasbeni list smatrajo »N. A.«, — ki so lansko leto dogodke na našem odru molče gledali v nadi, da so le mimogredoči — za svojo dolžnost, da opozarjajo merodajne kroge resno na pogubno smer, v kateri sedaj dela naše pozorišče, in jih resno svarijo pred nadaljevanjem sedanjega našo Talijo naravnost žalečega, naše občinstvo pa demoralizujočega režima. *Umetniški* konto slovenske opere je bil že lansko leto pasiven; naj se ne počaka tako dolgo, da nastopi občinstvo pot samopomoči in represalijev ter bojkotira prepotrebni zavod, vsled česar bi se pridružil umetniškemu primanjkljaju še nevzdržljivi *gmotni* deficit. Že letos so bili opetovani sila intenzivni apeli na naše občinstvo, ki jih je smatralo ravnateljstvo potrebne, prav sumljivi simptomi za dejstvo, da publika ni več navdušena za večni tingeltangel in da se že sedaj vdeležuje deloma le nevoljno in z ozirom na potrebnost

gledišča kot *kulturnega zavoda*. Potrpežljivosti in požrtvovalnosti »čmerikavih filistov in težkokrvnih godrnjavih melanholikov«, kakor se ljubi ravnateljstvu imenovati glavne vzdržitelje gledišča, — od stojišč in galerije, ki sta morda sedaj še navdušeni za operetni bumbum, se nobeno gledišče ne more preživiti — utegne biti mahoma konec.

Ravnateljstvo si želi najprej polne hiše in obeta za to v lepši bodočnosti estetine predstave. (Glej Slovenski Narod št. 316 z dne 1. oktobra t. l.) Kak circulus vitiosus! Kaj bi pravili o trgovcu, ki zahteva, da ljudje v njegovo prodajalno letajo, predno jim more kaj poštenega nuditi? Če je že trgovsko stališče pri vas v prvi vrsti merodajno, potem vsaj ravnajte, kakor se spodobi dobremu trgovcu! Najprej izpolnite svojo umetniško dolžnost, tedaj bodo ljudje radi in proste volje zahajali v gledišče, in gledišču bo gmotno, publiki pa v idealni smeri pomagano.

V zgodovini slovenske opere se ne spominjamo tako žalostne epizode kakoršna je sedanja. Želimo in upamo, da ostane le pri epizodi. Naj poskrbe merodajni činitelji, da iz akutne bolezni ne postane kronična. Naj bi se historiki našega jedinega opernega odra ne morali svojčas omejiti na zabeleženje herostratske slave sedanjega režima, kateremu se zdi vsako estetikovanje »brezplodno in nezmiselno«, gledišče le „zabavišče“.

Krek

Slovensko gledišče v Mariboru je otvorilo sezono dné 2. oktobra t. l. Predstave se vrste trikrat na mesec, in sicer prvo nedeljo zvečer, drugo nedeljo popoldne in tretjo nedeljo zvečer. Negujejo se igrokaz, veseloigra, narodna igra, burka.

Petdesetletnica hrvaškega gledišča. 24. novembra t. l. bo petdeset let, odkar ima Zagreb svoj stalni hrvaški oder. Preje se je menjavaje igralo nemško in hrvaško. O tej priliki izide obširna spomenica s študijo *dr. J. Milana Ogrizoviča*. 24. novembra se bo vršila slavnostna predstava.

Glasbena društva.

„**Slovenska filharmonija**“ v Ljubljani je sodelovala v upravni dobi 1909/10 267krat pri različnih prireditvah in od 1. oktobra 1909 do 31. marca 1910 pri opernih, operetnih in drugih glasbenih predstavah Slovenskega deželnega gledišča. Enkrat je društvo sodelovalo tudi v Zagrebu, parkrat na deželi. Angaževanih je bilo v zimski sezoni 32, v letni sezoni 24—28 glasbenikov. Sedaj jih je 25. Namesto Talicha je imenovan kapelnikom *Edvard Czajaneck*. Društvo ima sedaj 524 članov. Za predsednika za dobo 1910/11 je izvoljen zopet *dr. Vl. Ravnihar*.

„**Glasbena Matica**“ v Ljubljani je na izrednem občnem zborovanju dné 5. septembra sklenila, da se § 6. odst. 2 društvenih pravil izpremeni v tem zmislu, da plačujejo redni člani 6 kron članarine na leto (mesto dosedanjih 4 kron).

Slovensko glasbeno društvo „Ljubljana“ v Ljubljani obeta za tekočo sezono dva večja koncerta, prvi simfoničen, v čast ravnatelju Fr. Gerbiću, na katerem se bodo izvajala kronološko urejena dela Gerbićeva poleg izvernih, Gerbiću posvečenih skladb, drugi z vokalnim sporedom, pri katerem pridejo v poštev najnovejša dela. Na glasbeni šoli tega društva se poučujejo sledeči predmeti: klavir, solopetje, teorija, harmonijoslovje, kontrapunkt in glasbena zgodovina. Učitelja sta zborovodja *Anton Svetek* in *Jarmila Lily Gerbićeva*.

Košansko pevsko društvo v Košani je praznovalo dné 28. avgusta t. l. svojo petletnico.

Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“ v Ljubljani je sklenilo na izrednem zborovanju dné 24. septembra t. l. nekaj sprememb društvenih pravil, med njimi tudi zvišanje vpisnine od 2 K na 5 K in redne letne članarine od 4 K na 6 K.

„**Glasbena Matica**“ v Ljubljani je izdala izvestje o 38. društvenem letu 1909/10. Našemu listu ga ni vposlala, dasi

jo je urednik za to svojčas izrecno prosil in bi pristojal en izvod tega poročila uredniku že kot članu omenjenega društva. (Vsaj prejšnja leta so dobivali člani letno poročilo s skladbami vred). Vsekako je drugod navada, da se za glasbeno zgodovino važne enunciacije glasbenih društev naznanjajo oziroma pošiljajo uredništvom zlasti glasbenih listov. Čudno postopanje ali pravzaprav preziranje, ki ga opazujemo pri Gl. M. v razmerju z »Novimi Akordi« (ne pošilja nam poročil o občnih zborih in važnih odborovih sejah, ne recenzijskih izvodov svojih publikacij) moramo v *interesu točnega poročanja* pribiti, ne ker, ampak dasi gre za zaslužno Gl. M. in v prvi vrsti radi tega, ker Matičino ravnanje ni morda izjemno, temveč naravnost tipično za vsa društva, katerim je ravno Gl. M. vzor. Kakor so doslej — izjeme se v zadnjem času veselo množe — prednašala druga društva le one skladbe iz »N. A.«, ki je je prej eksekutirala Gl. M. — torej v obče nobenih — posnemajo Gl. M. tudi v omenjeni smeri. Povdarjamo: Gl. M. lahko brez nas živi — zlasti nas ne potrebuje kot reklamno sredstvo — mi tudi brez Glasbene Matice. *A zakaj bi ne živeli skupaj in drug drugega podpirali v stremljenju po skupnih smotrih?* Prepričani smo, da je ravnanje Gl. M. le posledica neke starodavne in okamenele komodnosti ter nima nikakega nepoštenega namena; radi tega se nadejamo, da zadostuje ta apel. Naj se gori navedeni usus tudi pri nas udomači in naj se Glasbena Matica o podanih prilikah v bodoče spominja, da eksistujejo poleg dnevnikov še »Novi Akordi«, ki so vsaj do sedaj jedini splošni slovenski glasbeni list.

Vseslovanska pevška zveza. Kakor poročajo dnevniki, so imeli po letu v »Slavjanski Besedi« v Sofiji pooblašenci raznih bolgarskih pevskih društev shod, na katerem so sklenili osnovati pevsko zvezo, v kateri bi bila zastopana vsa slovanska pevška društva. Ta zveza bi imela namen gojiti slovansko glasbo in razpisovati nagrade za slovanske skladatelje. Vsako leto bi se naj uglasbila po ena vseslovanska himna, ki bi jo potem pela vsa slovanska društva. Izvolil se je pripravljalni odbor, ki si je nadel nalogo, da sestavi pravila in da pri prvi ugodni priliki skliče predstavitelje vseh slovanskih pevskih društev na zborovanje v enem izmed slovanskih mest — najbrže v Belemgradu, — na katerem se ima konstituirati zveza. V pripravljalni odbor so bili izvoljeni: S. I. Zahej, *Anton Bezenšek*, N. Nikolajev, D. Hristov, G. Nikolov, St. Mihajlov, J. Vulpe, J. Mirčev in Hr. Statev

V podružnico „Gl. Matice“ v Trstu se je letos vpisalo mnogo več učencev, kakor lani. Vidi se, da bo treba tekom let zavod temeljito razširiti, poiskati si lastnih prostorov, nastaviti stalne moči itd. Glasbeno teorijo obiskuje v I. letniku 29 in v II. letniku 9 učencev, klavir od I.—VIII. letnika 36, gosli 19 učencev. Šolski pevski zbor šteje 35 učencev, koncertni zbor 40—50 članov. Na zavodu poučuje glasbeno teorijo in petje K. Mahkota, klavir E. Adamič, A. Waschté in V. Mirk, gosli pa J. Frischkovitz in Bibiza.

E. A.

Slovenski glasbeni svet.

Čitalnica pri sv. Jakobu v Trstu je priredila dné 18. septembra t. l. drugi veliki koncert, pri katerem sta sodelovala društveni pevski zbor pod vodstvom *Vasilija Mirka* in društveni orkester pod vodstvom kapelnika *Bož. Depaula*. Izvajale so se samo slovenske skladbe. Med njimi štiri iz »N. A.: *Krek*: »Kakor bela golobica«, *B. Ipavec*: »Ej tedaj« mešana zbor, *A. Foerster*: »Pesem sv. Venceslava« v Mirkovi priredbi za orkester in *Adamič*: »Zapuščena«, moški zbor. Kakor nam poroča privatno pismo, potrjeno po stvarnem poročilu nekega *I. M. Č.* v »Edinosti« (št. 262 in 264 z dné 21. oziroma 23. sept. t. l.), so imeli Krekov, Ipavčev in Adamičev zbor »najsijajnejši« vspeh. Skladbi Kreka in Adamiča sta se morali ponoviti. Posebne omene je vredno, da je orkester igral razun omenjene Foersterjeve skladbe in Ipavčeve uverture iz opere »Teharski plemiči«

novo »Slovensko uverturo« našega sotrudnika V. Mirka. Le naprej po tej pravi poti! (Prepozno došlo poročilo našega stalnega referenta se v glavnih točkah ujema s predstoječimi zabeležki.)

Iz »N. A.« so se prednašale razun ravno omenjenih med drugimi sledeče skladbe: *Adamič*: »V gozdu« mešan zbor (Domžale, Katoliško izobraževalno in podporno društvo), *Schwab*: »Oj dekle, kaj s' tak' žalostno«, moški zbor (Novomesto, Dolenjska podružnica »Prosvete«, Kvintet Strniša, Jakše, Bučar, dr. Strašek, Ropas). *Adamič*: »V gozdu«, mešan zbor (Sv. Jakob pri Trstu, pevsko društvo »Ilirija«).

Nove publikacije so: *Matko Brajša-Rašan*: Hrvatske narodne popijevke iz Istre. I. zvezek. Tiskarna Jos. Krmpotič. V Pulju 1910. Cena 2 K 40 vin. — *Alojzij Mihelčič*: Dva Tantum ergo in Genitori za dva glasa z orglami. Op. 10. Založila »Dekliška Marijina družba v Metliki«. Cena 40 vin. — *Janko Zirovnik*: Narodne pesmi. IV. zvezek. Ljubljana. Cena 1 K 5 vin. — Nam omenjene skladbe niso došle.

Skladatelj A. Dobronić (Jelsa, Dalmacija) nas prosi, da naznanimo, da izda v kratkem šest romanc za tenor ali sopran s klavirjem pod naslovom »Sumorni akordi«. Cena 4 K. Naročila prejema skladatelj in knjigarna Stj. Kugli v Zagrebu.

V »Slovanu« (št. 11) priobčuje neki K. kratko oceno o 5. letošnjem sešitku »N. A.«, ki jo zaključuje s sledečimi besedami: »Brez dvoma so »N. A.« za razvoj slovenske glasbe danes najvažnejši faktor in obžalovati je le, da se publikacije premalo ali pa še celo sploh ne izvajajo. Ali je že kdo slišal, da se je javno kdaj igrala klavirska skladba iz »N. A.«? Morda bi se vendar Gl. Matici izplačalo, širše občinstvo seznaniti z lastnimi klavirskimi deli. Pa ne da bi se smatrala za preslaba, ker so zrastle iz lastnih tal?« Prav resnične in primerne besede, katere tu radi tega zabeležimo, ker so znamenje, da vzbuja konsekvantnost, s katero prezira Gl. M. našo produkcijo, občno pozornost že v krogih, ki stoje izvan »N. A.«. Quousque tandem?

V isti številki »Slovanovi« ocenjuje K. najnovejše muzikalije Gl. Matice, (ki jih mi kot edini slovenski list za prosvetno glasbo sploh še nismo prejeli,) in nasvetuje med drugim, da bi Gl. M., »ki ima v svojih članih zasiguranih par sto odjemalcev«, izdajala dela, katerih drugi (»N. A.« itd.) ne morejo izdajati, v prvi vrsti torej večja zborovska dela. Ta nasvet je tudi vsega premišljevanja vreden in bo brezdvomno — vsega zaničevanja deležen.

»Dom in Svet« prinaša to pot tudi kratko a prijazno kritiko o 5. sešitku »N. A.« iz peresa našega čislane sotrudnika *Stanka Premrla*. Kritik je konštatal tiskovno pomoto na strani 60. v 3. sistemu za klavir, kjer mora leva roka igrati na prvo osminko c namesto b. Naročniki naj to (sicer očitno) napako sami popravijo. Zakaj se zdi kritiku druga osminka v 1. taktu 3. sistema na strani 62. »prazna«, nam ni jasno. Popolnejšega si sekundakorda v dvoglasnem stavku v taki konstelaciji (kjer se je bilo izogniti terce radi tautologije) ne moremo predstaviti kakor v obliki s kvinto in septimo. Da pa to mesto ni tako navadno in šablonsko, kakor po Premrlu predlagana varijanta, je resnica. Sicer pa prevzemamo vso odgovornost za to mesto mi sami, ker je vzrastlo na našem in ne na zelniku avtorja Laharnarja, ki je tu docela nedolžen. — Na vsak način listu in kritiku lepa hvala za blagohotno oceno! S sličnimi stvarnimi kritikami se bistrijo pojmi in se vzbuja zanimanje daljših krogov za teoretična vprašanja in probleme.

Gerbičev jubilej. Naš častiti, neumorni sotrudnik ravnatelj *Fran Gerbič* obhaja letos trojen jubilej: sedemdesetletnico svojega rojstva, petdesetletnico svojega delovanja kot komponist in petindvajsetletnico kot administrativni ravnatelj ljubljanske »Glasbene Matice«. Iz tega povoda so prinašali med drugimi sledeči listi več ali manj obsežne životopise: »Slovenski Narod« v št. 321. z dne 4. oktobra t. l., »Slovenec« v št. 223. z dne 1. oktobra t. l., »Laibacher Zeitung« v številki 225. z dne 4. oktobra t. l., »Edinost« v št. 276. z dne 5. oktobra t. l. (iz

peresa Gerbičevega učenca J. M. C.), češki »Dalibor« v številki 48. str. 356. (Napačno: rojen »v Cerkvenici v Krajini« namesto »v Cerknici«). Tudi dunajski »Das interessante Blatt« je priobčil v št. 39. z dne 29. septembra t. l. sliko in kratek životopis Frana Gerbiča (napačno Gerbié) pod naslovom »Jubiläum eines südslawischen Komponisten«. — »Glasbena Matica« je svojega dolgoletnega ravnatelja izvolila na izrednem občnem zboru dne 4. oktobra t. l. svojim častnim članom. Po občnem zboru je priredil pevski zbor Glasbene Matice slavljenju serenado, pri kateri so se proizvajale tri nove Gerbičeve skladbe: »Slanca«, »Vinska« in »Lahko noč«. — Glasbeno društvo »Ljubljana« pripravlja, kakor na drugem mestu omenjeno, slavnosten koncert.

Andra Mitrović, do sedaj tretji dirigent zagrebškega narodnega gledišča, je izbran za kapelnika zdraviliške godbe v Opatiji. Mitrović, rodom Srb, ki je bil leta 1901. dirigent-prostovoljec na ljubljanskem deželnem gledišču, nastopi svoje mesto v najkrajšem času. Polagamo mu na srce, da neguje poleg drugorodne tudi slovansko glasbo, ki je bila v zadnjih letih prava pastorka opatijskih zdraviliških koncertov.

Julij Betetto, operni pevec na dunajski dvorni operi, je letos 29. avgusta prvič nastopil v večji vlogi Kecal v Smetanovi »Prodani nevesti« z zelo povoljnim vspehom. Tudi dunajska kritika je hvalila nastop tega slovenskega pevc, Gerbičevega učenca, češ, da spominja nekoliko na odličnega Kecal pokojnega Heša. Za učenca kakor za učitelja povod nekajljene radosti.

Fran Dugan je bil na občnem zborovanju Hrvaškega Cecilijinega društva v Zagrebu dne 13. oktobra t. l. izvoljen za častnega člana tega društva, ki mu je predsednik Slovenec, prebendar *Janko Barle*.

Naše skladbe.

Z danes objavljeno »Fugo« dokazuje *Premrl* ne samo, da se je vestno učil svojega kontrapunkta, temveč, da se more še dandanes v najstrožji in najbolj vtesnjeni obliki ustvarjati zanimivih in modernemu okusu ustrezajočih stvari. Premrlova fuga je dobra; nič izrednega, zlasti ne glede iznajdbe sicer za kontrapunktno obdelavo zelo pripravne a vendar ne stupendne teme. Dobro solidno delo je; premalo šablonsko, da bi mogli videti v njem le šolsko vajo, a pač spet premalo samostojno, da bi ga postavili ob stran najboljšim postbachovskim klavirskim fugam, recimo kakega Schumanna. Zlata posrednja cesta! Naj bi le dosti takih imeli, ki so svoje študije res dovršili in ki vsled tega niso kakor večina naših skladateljev obsojeni, ustaviti se na polovici poti, ostati vse žive dni polovičarji! Vrhutega je Premrlova »Fuga« eksemplarno blaglasnega strogo polifonskega stavka, ki bo tudi ugajal onim pianistom, ki ne štejejo h glasbenim teoretistom. Mimogrede omenjeno je rešil skladatelj problem klavirnosti večglasnega kontrapunktnega dela s spretnostjo, ki se mora pri njem kot orglavcu še posebno povdarjati.

Za naše podeželne zборе, ki se kaj radi izgovarjajo, da so prisiljeni, vedno le stare stvari peti, ker so jim novejše, zlasti one iz »N. A.«, pretežke, smo uvrstili *Ocvirkov* mešani zbor, »Le pevaj!« Sveži zrak, ki veje iz tega delca, ljubka navivnost in njej odgovarjajoča formalna in tehniška enostavnost bodo našle gotovo mnogo prijateljev med našimi pevci.

Krek nadaljuje svoj ciklus Gregorčičevih krasnih »Predsmrtnic«, onih globokih vzdihljajev smrt pričakujočega nesrečnejša (I. predsmrtnica je izšla v VIII. letniku »N. A.« str. 5.). Če bi ne bilo solnca ljubezni do bližnjega, do veseljstva, do Boga, sprehajali bi se tu vekomaj pod vlažno-hladno senco žalobnih cipres. Nismo na »otoku mrtvih« — celo morje bridkosti in bolesti se razprostira pred nami; nismo na »vrtu muk«, vsa zemlja je napojena s trpljenjem. In vendar — kako pristna je ta bolest in kako mnogovrstna! Poleg življenja potrjujočega

Ketteja je poznejši Gregorčič oni slovenski pesnik, iz katerega črpa Krek najraje. V nasprotju s prvo »Predsmrtnico«, v kateri se približuje besedilu z dokaj kompliciranim orodjem, je druga »Predsmrtnica« komponirana kot navadna »kitična pesem« (Strofenlied), priležna enotno ubrani vsebini pesmotvora. Naj se predležeča »Predsmrtnica«, bolesten krik obupanega, a plemenitega srca, priljubi onim, ki včasih radi pohajajo pokopališča, kjer se zde bližnje rešitvi poslednjih ugank in koncu predsmrtne trnjeve poti.

No, poskrbljeno je, da ciprese ne rasto — do neba. Vedri se, in kdor sme poslušati one štiri pevce, ki pojejo, suflirani po *Mirku*, zaspani ljubici »Na trgu«, ta ne bo mislil ne na mrtve, ne na bolesti človeštva. Kaj milejšega in nežnejšega kakor ta po luninem svitu obsijani čveterospev si je težko predstaviti. Želimo mu samo še ravno takih glasov, nežnih, kakor pajčolan te muzike, kakor preja teh ubranosti polnih pesnikovih besed. Brezdvomno se je postavil Mirk namah v prvo vrsto naših sodobnih skladateljev, in merodajni krogi bodo prav storili, če si že sedaj ogledajo njegova dela. Zatajevanje in zapostavljanje takih talentov se more končno maščevati jedinele na onih, ki zatajujejo in zapostavljajo. »N. A.«, ki so Mirka prvi predstavili širšemu občinstvu, si štejejo to v posebno veselje; smatrajo pa tudi za dolžnost, da dajo temu talentu izdatne prilike za razvijanje in udejstvovanje njegovih teženj. Radi tega ga bomo srečavali na temmestu prav pogostoma.

Moškega zbora *Emila Adamiča*, tudi enega naših prvakov, nam ni treba posebej priporočati. »Pesem o beli hišici« priporoča se sama s svojo ljubeznjivo melodiko in neprisiljenim humorjem. Kje so pevska društva za Adamičeve zборе? Če jih Adamič s svojo poljudno umetnostjo ne vzdrami, bodo pač večno spala.

Preskromno se drži zopet *Šantel* v ozadju. Priprost in dober je njegov »Ribnik« kakor kos svežega domačega kruha. Okusna in zdrava hrana. Naj ga le tudi naši dekadentje in sladostrastniki malo poskušajo. Šantel je poklican, da nastopi dedščino po Benjaminu Ipavcu, našem Schubertu.

Profesor *Dugan* je podaril našim orglavcem lepo medigro »Communio«. Plemeniti slog razodeva pridnega učenca mojstra Fibicha. Vsakdanjost cerkvenih improvizacij je tu povzdignjena na pedestal znamenite umetnosti. *Idealizirano* medigro — bi skoraj imenovali to delo našega čislane sotrudnika.

In slednjič *Lajovic!* Drznili smo se tudi ta njegov zbor (»Z daljnega je morja«) objaviti, akoravno vemo, da se bodo naši zborovodje stroge observance obupano prekrizali in zapeli tolikrat slišano pesem o nepevnosti naših zborov. Ta ali oni hudomušni kritik nam bo morda celo očital, da mirno gledamo, kako zagreši Lajovic ravno to, kar je sam pod našo patronanco grajal na nekem Adamičevem delu (glej »N. A.« IX. str. 32₁). Odkrito rečeno: to pot se res tudi mi sami ne strinjamo popolnoma z Lajovicem. A menimo, da umetnik Lajovičeve vrste gotovo ve ali čuti, zakaj je to spisal in zakaj ravno tako. Gotovo mu je veleval to neki notranji nagon, čegar globočji vzroki se vsaj nam do sedaj še niso hoteli razodeti. Naj se radi tega uredništva ne smatra za nekritično, temveč le za skrajno liberalno v umetniških zadevah. *Svobodomiselnost* bodi — navidezno paradoksnost — jedina *kraljica* v državi umetnosti. Da se tega našega kraljestva ne polasti umetniška anarhija, zato, kakor doslej, že tudi v bodoče poskrbimo!

Zapiski.

Dve operni novosti, katerih druga je doživela sploh prvo svojo predstavo, sta se uprizorila začetkom te sezone na dunajski dvorni operi: *Wolfa-Ferrarija* intermezzo »Suzanina skrivnost« („Susannens Geheimnis“) in *E. W. Korngolda* pantomima »Snežak« („Der Schneemann“). Graciozna stvarica *Wolfa-Ferrarija*, o kateri smo že prilikom premiere v Monakovem kratko poročali (štev. 2, str. 14₂) je bila tudi na Dunaju prav toplo sprejeta, dasi ne tako toplo, kakor druga miniaturna, kateri bi se vrata dvorne opere gotovo ne bila odprla, če bi ne bil njen skladatelj sin vplivnega kritika

dnevnika „Neue Freie Presse“ in — če bi se ne gibal šele približno 12 let na tem, oh, tako nepristranskem svetu. Po njegovem učitelju, znanem skladatelju in dirigentu Zemlinskem, rafinirano instrumentirana malenkost — močno influencirana po novoitalijanskih vtiskih — ne prekaša proizvodov marsikaterih odraslih skladateljev, ki še na provincialnih odrih ne morejo priti do besede, menda, ker niso bili tako zbirčni pri izberi svojih očetov ali pa — ker ne nosijo več otroških hlač in so torej že prestari!? Priznati se pa mora, da je mladi Korngold izreden, nenavaden talent, čegar relativno izvrstni proizvodi zaslužijo občeno pozornost, če tudi ne opravičujejo onih naravnost ekstatičnih ditiramb, ki smo jih morali neštetokrat čitati po vseh nemških listih — morda s še večjim gnevom kakor vse dosedanje šege presegaajočo, kričečo reklamno agitacijo za Straussovega „Rožnega kavalirja“; z večjim gnevom, ker gre tu vsaj za dovršenega umetnika, kojemu prerani entuziazem ne more škodovati, in slednjič — ker bo ta reklama tudi objektivno vsaj opravičena. Trgovsko kričanje je ugonobilo celo že odraslega mladega Mascagnija, kakih nevarnih posledic more imeti pri dečku, čegar značaj je še mehak kakor vosek!

Dunajska dvorna opera bo dajala tekom te sezone med drugimi še sledeče novosti: *Siegfrid Wagner* „Banadietrich“, *Richard Strauss* „Rožni kavalir“, *Pfitzner* „Ubogi Henrik“, *Edgar Istel* „Des Tribunals Gebot“. — Ljudska opera na Dunaju pripravlja komično opero *Aleksandra pl. Zemlinskega* „Kleider machen Leute“, dr. *Maksa Oberleithnerja* „Abbé Mouret“, *Arnolda Schönberga* dramo „Srečna roka“ in melodramo „Pričakovanje“, *Fr. Vollbacha* komično opero „Umetnost ljubovanja“, *V. Gueccija* muzikalno dramo „Kasandra“, *Weissa* (Čeha) „Revizorja“, *Giordana* „Siberia“, *Musorgskega* (Rusa) „Borisa Godunova“ itd. Premiera *Nonguèsove* opere „Quo vadis?“ je že bila. Opera je imela velik zunanji vspeh.

Nedbalova opereta »Sramežljiva Barbara« („Cudná Barbora“) je bila prvič predstavljena na mestnem gledišču v Kr. Vinohradih v Pragi. Besedilo sta spesnili R. Bernauer in L. Jacobsen. Skladatelj je sam dirigiral. Opereta je dosegla vsled skrbne priprave in sijajne inscenacije nedeljeno pohvalo. Glasba se odlikuje po ljubeznjivi melodioznosti in ritmiki. Libreto ponuja z neprisiljenim humorjem in situacijsko komiko mnogo povoda veselosti ter ima dosti hvaležnih vlog. Predstava je bila izvrstna. Skladatelj in libretist Jacobsen sta se mogla zahvaliti opetovano na izrazih zadovoljnosti občinstva. Zastopstvo te tudi na manjših odrih izvedljive operete je prevzel za vsa slovanska gledišča glasbeni zavod Mojmir Urbánka v Pragi.

»La festa del Grano« je naslov tragediji v dveh aktih s predigro, ki jo je spisal Fausto Salvatori, uglasbil *Don Giocondo Fino*, mlad duhovnik. Besedilna knjižica je bila dobila pri Sonzognijevem razpisu nagrad leta 1906. prvo nagrado. Prvi predstavi v Turinu in v Rimu (Gledišče Constanzi) sta želi toplo priznanje.

Smetanova »Prodana nevesta« pride tekom te sezone novo naštu-dirana na oder mestnega gledišča v Halle ob S.

»Bosansko« opero pod imenom „Mila“ je uglasbil profesor *Julij Major* v Budimpešti. Predmet: sovraštvo med raznimi plemeni, krvna osveta, rop neveste in smrt oficirja, ki naj simbolizira požrtvovalno kulturno delovanje Avstrijcev (kako okusno!). Major je po naročilu ogrske vlade opetovano potoval po Bosni in nabiral in zapisoval narodno glasbo domačinov. Njegova opera je baje zgrajena na podlagi bosanskih (?) izvornih motivov. (Manjka le, da je besedilo tudi pisano v „bosanskem“ jeziku žalostnega spomina). Kaj je ta profesor napravil iz slovanskih motivov, nam ni znano. Glasba bo pač tudi bolj „bosanska“ kakor slovanska, gotovo pa sad muzikalne „aneksije“!

Češki skladatelj *Franc Neumann*, kapelnik frankobrodske opere, je avtor nove opere „Ljubimkanje“ („Liebelel“). Besedilna podlaga je znani igrokaz *Arturja Schnitzlerja*. Premiera je bila pred kratkim v Frankobrodu.

Mahlerjeva osma simfonija je imela pri prvotni in doslej jedini prednašbi v Monakovem dné 12. septembra t. l. sijajen vspeh, zlasti drugi stavek. Na Dunaju bo to impozantno delo prednašala Družba Prijateljev Glasbe še v tekoči sezoni pod vodstvom Franca Schalka.

Orkester Dunajskih Glasbenikov pod vodstvom *Oskarja Nedbala* prinese letos sledeče slovanske skladbe: *Smetana*, „Blanik“ simf. pesnitev (dné 27. oktobra tega leta), *Suk*, „Poletna pravljica“ simfonična pesnitev (prvotna prednašba na Dunaju dné 24. nov. t. l.), *Dvořák*, Koncert za violoncello (Solist *Pablo Casals*, dné 23. febr. 1911), *Dvořák*, Violinski koncert (Solist *Lucien Durosoir*, dné 22. dec. t. l.) *Čajkovskij*, Klavirski koncert b-mol (Solistinja *Vera Schapira*, dné 22. dec. t. l.) *Rahmaninov*, Klavirski koncert c-mol (Solist *Walter Segl*, dné 16. febr. 1911). Razun tega se bo igrala pri I. izrednem koncertu dné 10. nov. t. l. *Čajkovskega* V. simfonija pod vodstvom dirigenta-gosta *V. Safanova*.

Dunajsko Koncertno Društvo obeta letos pod vodstvom *Ferd. Löweja* sledeče skladbe slovanskih skladateljev: *Dvořák*, Simfonija „Iz novega sveta“ (dné 6. dec. t. l.), *Rahmaninov*, Klavirski koncert (s komponistom pri klavirju, dné 2. nov. t. l.), *Čajkovskij*, V. simfonija e-mol, (dné 15. marca 1911). Vrhutega bo v simfonskem koncertu sploh prvotna prednašba „Simfonske fantazije“ dunajskega skladatelja *Karla Weigla*.

Dunajski Filharmonski Trio, o katerem smo v zadnji številki (str. 39₂) poročali, svoje obljube glede negovanja slovanske glasbe letos pravzaprav ni izpolnil. Spored za 5 koncertov tekoče sezone izkazuje med 14 deli le 4 dela slovanskih skladateljev, in sicer *Dvořakov* Trio g-mol, op. 21, *Paderewskega* Variacije za klavir, *Smetanov* Trio in *Čajkovskega* Trio. Zadnja trija se bosta prednašala pri koncertu dné 10. marca 1911.

Občna Glasbena Družba v Bazlju bo letos predavala prvič *Smetanovo* simfonsko pesnitev „Vyšehrad“. Takisto oznanja Društvo Prijateljev Glasbe v Lübecku kot novost *Smetanovo* „Libuše“.

Novo izišle skladbe slovanskih komponistov (navedene z *izvirnim* naslovom) so med drugimi: *W. Rébikow*, „Der Abgrund“ (Leonid Andrejew). Musikpsychologische Erzählung op. 40. Moskva in Lipsko, P. Jurgenson. (M. 3.—). — *Frédéric Chopin*, Suite pour orchestre. Réduction pour le piano à 4 mains par S. Liapounow. Lipsko, J. H. Zimmermann. — *Michel Harpow*, op. 6., 3 ème Valse. ibidem. — *S. Liapounow*, op. 36., 8 me Mazurka. ibidem. — V novi „Ruski glasbeni založbi“ (Berlin-Moskva), ki sta jo ustanovila S. in N. Kusevickij (glej štev. 4/5 „N. A.“), je izšla cela vrsta novih del ruskih skladateljev (Skrjabina, Tanejeva, Catoirja, Česnokova itd.), večinoma za orkester ali zbor, ali komorna glasba.

Novosti muzikalnega knjigotrštva (navedene z *izvirnim* naslovom) so med drugimi: *I. F. Mosel*, Versuch einer Ästhetik des dramatischen Ton-satzes (Wien 1818). Mit einer Einleitung und Erläuterungen neu herausgegeben von Privatdozent Dr. Eugen Schmitz. Musikverlag Dr. Heinrich Levy. Monako 1910 (M. 1.10). Vredno, da se čita! — *Fritz Volbach*, Das moderne Orchester in seiner Entwicklung. 308. Bändchen der Sammlung wissenschaftlich-gemeinverständlicher Darstellungen „Aus Natur und Geisteswelt“. Lipsko, B. G. Teubner 1910 (M. 1.25). — *Allgemeiner Deutscher Musiker-Kalender für 1911*. Berlin, Raabe & Plothow. — *Max Hesses Deutscher Musiker-Kalender für das Jahr 1911*. Lipsko, Max Hesse. — *Franz Liszt*, Friedrich Chopin. Frei ins Deutsche übertragen von La Mara. Dritte, neubearbeitete Auflage. Mit allgemeiner Inhaltsübersicht der gesammelten Schriften Franz Liszts, von Dr. Julius Kapp. Lipsko, Breitkopf & Härtel 1910. — *Památník Fibichův*. Uspořádal Artuš Rektorys (Štev. 42—47 „Dalibora“). Praha, Mojmir Urbánek 1910. — *Dr. Max Steinitzer*, Straussiana und Anderes. Ein Büchlein musikalischen Humors, meist mit und selten ohne, ernsthaft für und scherzhaft gegen Dr. Richard Strauss. Stuttgart, Carl Grüniger 1910. (M. 1.60). — *Památník slavnosti odevzdání pomníku Antonína Dvořáka v Hořicích*.

Revija »Die Musik« je prinesla v 21. sešitku pod naslovom „Revija revij“ sestavo časniških člankov, ki so izšli za Chopinove stoletnice.

Novi grobovi. Komorna pevka *Antonija Schläger*, bivša članica dunajske dvorne opere, svojčas slavljena pevka, je umrla dné 30. avgusta t. l. Schlägerjeva je bila 50 let stara. Od leta 1882 do 1896. je igrala na imenovanem zavodu z največjim vspehom visoko dramatične vloge in veljala za izborna interpretinjo Wagnerjevih del. Zadnja leta je živela na svojem posestvu Gstettenhofen, kjer je postrezala kot gostilničarka osebno svojim gostom v planinskem kostumu.

Dné 26. junija t. l. je umrl v Berlinu *Hans Simrock*, založnik Dvořákovih, Sukovih in Novákovih del.

Po dolgi bolezni je umrl komponist operet *Rudolf Dellinger* v nekem sanatoriju blizu Draždan. Največji in zaslužen vspeh je imel s svojo opereto „Don Cezar“, ki se še sedaj nahaja na repertoarju operetnih gledališč, ker se odlikuje po kolikor toliko izvorni melodioznosti. Tudi opereto „Jadviga“ so radi predstavljali. Umetnik je bolehal že leto dni na težki živčni bolezni, ki je imela za posledico umobol im smrt.

Pogačnik-Naval je gostoval z velikim vspehom na Ljudski operi na Dunaju.

Oskar Nedbal dela na groteskni baletni pantomimi „Princesa Hiacinta“, ki jo bodo prvič igrali na Narodnem divadlu v Pragi meseca februarja 1911.

Jubilej Zdenka Fibicha, enega svojih najznamenitejših novjših skladateljev, praznuje češki narod. Fibich je bil rojen dne 21. dec. 1850 l. v Všebořicah in je umrl dné 15. oktobra 1900 v Pragi. Izmed njegovih oper naj bodo omenjene: „Bukovín“ (1874), „Blaník“ (1881), „Nevěsta Messinská“ (1884), trilogija „Hippodamia“ (1890—91), „Bouře“ (1893), „Hedy“ (1897), „Sárka“ (1898), itd. Razun tega je spisal Fibich več uvertur, celo vrsto simfonjskih pesnitev in melodram, 3 simfonije, orkestersko suito, dva godalna kvarteta, spomladno romanco za zbor in orkester, pesmi za zbor, en klavirski kvintet, več sto klavirskih skladb in klavirsko šolo. Povodom Fibichovega jubileja so izšle številke 42—47 češkega glasbenega lista „Dalibor“ kot „Památník Fibichův“. Iz zelo bogate vsebine tega s slikami in portreti opremljenega albuma naj omenimo Fibichov nekrolog, ki ga je bil spisal *O. Hostinský*, dalje članke: Zdeněk Nejedlý „Fibich in Hostinský“, Artuš Rektorys (urednik albuma) „Iz Fibichove mladosti“, dr. Josef Pešek, „Početki kritičnega delovanja Z. Fibicha“, Artuš Rektorys „Fibich kot dramaturg“, Vladimir Heifert „Iz Fibichove knjižnice“, Emil Axman „Fibichov koncertni melodram“, Zdeněk Nejedlý „Operni poskusi in načrti Z. Fibicha“, Artuš Rektorys „Iz Fibichove korespondence“ itd. itd.

Šefa praške opere K. Kovařovica in glasbenega založnika *Mojmíra Urbánka* je imenoval francoski minister znanosti in umetnosti za oficirja francoske akademije.

Gospica Vilharjeva, hči skladatelja F. S. Vilharja, je sprejela od črnogorske kraljice dragoceno darilo. Vilharjeva je v Pragi izšolana pevka.

Dvořákov spomenik v Hořicah na Češkem je bil dne 4. sept. t. l. odkrit; izdelal ga je kipar Vávra iz Prage, iniciativo zanj pa so dala hořická pevka društva „Dalibor“, „Ratibor“ in „Vesna“. Slavnosti odkritja so se udeležila zastopstva številnih čeških mest (med njimi je bila zastopana tudi Praga), deputacije pevskih, glasbenih in dr. društev itd. Slavnostni govor je imel kapelnik praškega „Hlahola“ prof. *Piskáček*. Popoldne je bila ljudska veselica.

Pevsko društvo „Hlahol pražský“ bo letos obhajalo petdesetletnico svojega obstanka.

Filharmonskemu društvu „Brněnská Beseda“ v Brnu je podelil cesar s svojo podobo in geslom okrašeno malo zlato kolajno.

To in ono.

Prva slovenska opereta „Belin“. V recenziji *Štebingerjevih* „Pisanic“, ki jo je *dr. Zupan* pri navajanju gradiva o tej naši prvi opereti prezrl (priloga „Novim Akordom“ IX, 30), je podal *L. Pintar* (Ljublj. Zvon 1906, 569) precej verjetne razloge, da *Dev z Belinom* ni mislil cesarja *Jožefa II*, ampak Franca Adama grofa *Lamberga*, ki je baš leta 1780 nastopil deželno glavarstvo na Kranjskem. To domnevo je povzročilo Pintarju dejstvo, da sledi koj za „Belinom“ pozdrav ali čestitka „na veseli prihod njega ekselence novega gospoda poglavarja kranjske dežele grofa Franca Lamberga“ in da ima ta pozdrav hronogram 1780. Da se ta domneva še bolj potrdi, trebalo bi dokazati, da je Lamberg prišel na Kranjsko iz *Italije*. Ta Pintarjev apel na naše zgodovinarje pa je doslej ostal brez vspeha.

J. A. Glonar.

Časopis „The Etude“ v Filadelfiji razpisuje dve nagradi po 100 dolarjev, devet nagrad po 10 do 60 dolarjev za najboljše klavirske skladbe. Tekma je pristopna skladateljem vseh narodov. Pogoji se razvidijo iz prospekta, ki ga pošilja založba časopisa na zahtevo. (Naslov: 1712 Chestnut Street, Philadelphia, Pa, U. S. A.)

Letno poročilo C. kr. Akademije za glasbo in upodabljajočo umetnost na Dunaju za šolsko leto 1909/10 priobčuje med drugim študijo *L. Godowskega* „Schumann in Chopin kot klavirski skladatelj“.

Jaques-Dalcroze, znani genevski muziko-pedagog, vodi od oktobra 1910 do junija 1911 kurze za odgojo muzikalnega in plastičnega ritma in za odgojo posluha v Draždanih; in sicer obsega en kurz odgojo učiteljev, drugi pa odgojo dirigentov, režiserjev, pevcev in plesalcev. Natančneje se izve pri „Geschäftsstelle in Dresden 15 — Hellerau der Bildungsanstalt für Musik und Rhythmus“.

Novo poslopje celovškega mestnega gledališča je bilo dné 22. sept. t. l. slovesno otvorjeno s predstavo Schillerjevega „Wiljema Tella“.

Za častne doktorje berlinskega vseučilišča so prilikom njegovega jubileja bili imenovani med drugimi tudi skladatelja *Engelbert Humperdinck* in *Maks Reger* ter — vdova Riharda Wagnerja, *Kozima Wagnerjeva*. V diplomu le-te se nahaja sledeči stavek: „Cosimae Wagner, Ricardi Wagner viri immortalis uxori, de patria ac musis praeclare merita, cum post mariti obitum per plusquam quinque Iustra memoriam artemque ejus religiosissime colat ac defendat“. (K. Wagnerjevi, soprogi Riharda Wagnerja, nesmrtnega moža, ki si je za domovino in muze odlične zasluge pridobila s tem, da je po soprogovi smrti skozi več ko petindvajset let njegovo umetnost in njegov spomin najskrbneje negovala in branila).

Listnica uredništva.

Vse nestalne cenj. dopisnike in skladatelje, zlasti pa one gg. avtorje, ki si želé natančneje presoje vposlanih a ne sprejetih skladb, prosimo, da nam blagovolijo naznaniti vselej kako šifro ali psevdonim, pod katerim jim moremo odgovoriti v listnici. Na vprašanja, katerih predmet utegne zanimati tudi širše kroge, odgovarjamo izključno le v listnici. — Č. g. poročevalce uljudno opozarjamo, da moramo rokopise najpozneje do 8. prejšnjega meseca imeti v rokah.

L. Z. O. Vaš zborček pride o priliki na vrsto, če ne zahtevate honorarja in privolite v neko malenkostno premembo v 3. taktu pred koncem, kjer je bilo odstraniti očitne kvinte v basovskih glasovih. Naznanite nam, ste-li zadovoljni z natisom pod omenjenima pogojema!

Radovednež v Lj. V koš, ker niste naročnik „N. A.“ (Glej odgovor v letošnji 4./5. štev. pod šifro „Gallus“).

Stalnega glasbenega poročevalca za slovanske prireditve v *Gorici* iščejo „N. A.“ Pogoje naznanja na zahtevo uredništvo.

R. O. v Š. (Goriško). Proti prehodu iz e-mola v e-dur brez modulacij ni pomislekov. Učinkovitost je drugo vprašanje, na katero se more odgovoriti le v posameznem slučaju. Nabavite si kako knjigo o oblikoslovju. Brez znanja pglavitnih teoretičnih načel bodete vedno nesigurni. Način, na kateri se mislite Vi priučiti potrebno znanje, je zelo kompliciran in — za „naše veščake“ ne ravno zabaven. Vsaj uredništvo našega lista bi Vam v bodoče ne moglo biti več na uslugo, ker niste naročnik našega lista (Glej odgovor v štev. 4/5 pod marko „Gallus“).

(Sklep 15. oktobra 1910.)

Vsebinska in kazalo imen in stvari bosta priloženi 1. zvezku prihodnjega letnika. Založništvo »N. A.« opozarja naše bralce, osobito glasbena društva, najuljudneje, da se dobivajo od vseh doslej v »N. A.« objavljenih zborov *posamezni glasovi* ali tudi *partiturni odtiski posameznih zborov po prav nizki ceni*. Naj se pevka društva pridno poslužujejo te udobnosti. Naročila prejema *založništvo „N. A.“, L. Schwentner v Ljubljani*.

